

СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

ЗАХИСТ УКРАЇНИ

Навчальна програма для здобувачів освіти 10-11 класів
осередка предмета «Захист України» в КУ ССШ І-ІІІ ступеня № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради
(інтегрований курс, 1,5 год. на тиждень)

Розроблена групою авторів:

Вадим ЛЕГКОДУХ, учитель предмета «Захист України»

Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №9, м. Суми, Сумської області

Валерій ДУБЕНКО, учитель предмета «Захист України»

Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради

Затверджено:

Рішення Педагогічної ради комунальної установи Сумська
спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка
Сумської міської ради

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	
2	Зміст навчального матеріалу	
	– навчальний план курсу, види діяльності, очікувані результати – календарно-тематичне планування.....	
3	Перелік навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчального процесу	
4	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів	
5	Окремі положення курсу стрільби зі стрілецької зброї.....	
6	Особливості навчання з домедичної підготовки.....	
7	Безпека занять.....	
8	Орієнтовні нормативи.....	
9	Література та інформаційні ресурси	

Навчальна програма «Захист України» (інтегрований курс, 1,5 год. на тиждень) розроблена на підставі модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, що рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 року № 1116) та погоджена Міністерством оборони України (лист Міністерства оборони України від 24.04.2024 № 220/5643).

Метою профільної середньої освіти є розвиток особистості здобувачів освіти шляхом утвердження у них української національної та громадянської ідентичності та формування компетентностей, необхідних для їх життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими особами, соціалізації, активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності, оборонної свідомості, громадянської стійкості, патріотизму, поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави; підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, освіти протягом життя, трудової діяльності та самореалізації; дотримання принципів гендерної рівності; виховання у здобувачів освіти самоповаги і поваги до інших, відповідального ставлення до довкілля, що базується на науковому світогляді та принципах сталого розвитку.

Навчальна програма інтегрованого курсу «Захист України» для здобувачів освіти 10-11 класів, спрямована на реалізацію вказаної мети, визначає послідовність досягнення визначених основних очікуваних результатів навчання з соціальної і здоров'язбережувальної, інформатичної, природничої, технологічної освітньої галузі тощо, зміст та види навчальної діяльності учнів і учениць, що спрямовані на розвиток та формування ключових компетентностей як вимоги Державного стандарту профільної середньої освіти.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самоусвідомлення, самозарадності, піклування про власну безпеку і здоров'я та безпеку і здоров'я інших людей, підприємливості та професійної зорієнтованості, спрямованих на забезпечення власного і суспільного добробуту, виявлення готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності і територіальної цілісності України.

Відповідно до означених цілей, метою інтегрованого курсу «Захист України» є формування національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок профільної середньої освіти, здатності виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Для реалізації означеної мети визначено такі завдання:

- ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток умінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;
- формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров'я, і добробуту в умовах невизначеності;
- розвиток умінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності, інтересів українського суспільства, протидіючи проявам тиску, неповаги і приниження;
- формування схильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;

- навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я, відстежувати власний поступ;
- навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;

- формування у здобувачів і здобувачок освіти підприємливості та етичної поведінки на основі суспільно-державних (національних) цінностей України для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та українського суспільства;

- розвиток вміння планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень, зокрема в системі Сил оборони України та на підприємствах оборонної галузі.

Програма ґрунтується на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, визначених Законом України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, а також визначених Державним стандартом ціннісних орієнтирах:

формування у здобувачів та здобувачок освіти громадянської активності та стійкості, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

формування готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів і суспільно-державних (національних) цінностей України;

формування готовності здобувача та здобувачки освіти виявляти свою громадянську позицію, що передбачає вміння аналізувати суспільне життя й ідентифікувати себе з українською нацією, суспільством, обстоювати права й свободи українського народу, готовність бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України;

повага до особистості здобувача і здобувачки освіти й визнання пріоритету їхніх зацікавлень, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу й наполегливості;

забезпечення рівного доступу до освіти та рівного ставлення до кожного та кожної без будь-яких форм дискримінації учасників та учасниць освітнього процесу на засадах інклюзивності й безбар'єрності;

формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників та учасниць освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

становлення вільної особистості здобувача та здобувачки освіти, підтримка їхньої самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі;

розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини;

формування культури здорового способу життя здобувача та здобувачки освіти, створення умов для забезпечення їхнього гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри та взаємопідтримки;

плекання у здобувачів та здобувачок освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;

утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії здобувачів та здобувачок освіти між собою та з дорослими.

Програма охоплює формування наскрізних в усіх ключових компетентностях умінь: читати з розумінням, висловлювати власну думку, критично і системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики та приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими.

Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу «Захист України» є провідним засобом реалізації його мети через реалізацію компетентнісного підходу в навчальному процесі закладу, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти, і розкриває компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі за усіма ключовими компетентностями.

Навчальна програма курсу «Захист України» спрямована на реалізацію визначених у Державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів і учениць із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, які передбачають, що учень/учениця:

- розуміє важливість відстоювання суспільно-державних (національних) цінностей України, здатні самостійно знайти ефективну можливість захистити ці цінності у випадку посягання на них засобами пропаганди та інформаційно-психологічних спеціальних операцій країни-агресора;
- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становлять загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Узгодженість основного (загального) курсу з поглибленими курсами (модулями), які його доповнюють, втілюється через взаємозв'язок між основними і поглибленими результатами.

II

Принципи та пріоритети, на яких ґрунтується програма, втілюють нові прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини і педагогів в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності, зокрема дитиноцентризм (відповідність віковим особливостям, потреби та інтереси учнів і учениць, особистісно орієнтоване навчання, суб'єкт-суб'єктна взаємодія), комунікативно орієнтоване навчання, діяльнісний підхід, демократичне середовище, принцип системності та наступності, людинознавче спрямування.

Пріоритети викладання предмета: формування особистості здобувача та здобувачки освіти через взаєморозуміння, взаємоповагу, співробітництво всіх учасників навчального процесу; осмислення і утвердження національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок освіти, здатних виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Зміст навчального матеріалу у програмі складається з двох частин: понятійного і діяльнісного. Види навчальної діяльності пропонуються для відпрацювання ключових життєвих умінь і навичок та мають рекомендаційний характер.

Зміст програми інтегрованого курсу в 10 класі структуровано за шістьма модулями:

Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України.

Модуль 2. Основи управління та планування.

Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка.

Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою.

Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація.

Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою.

Зміст програми інтегрованого курсу в 11 класі структуровано також за шістьма модулями:

Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток.

Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою.

Модуль 3. Інформаційна війна.

Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою.

Модуль 5. Цивільне населення в кризових умовах.

Модуль 6. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України.

Запропонована програма - самодостатній цілісний освітній продукт для досягнення відповідних меті інтегрованого курсу «Захист України» результатів навчання. Вона надається до реалізації за допомогою різних навчальних матеріалів: підручників, навчальних посібників, а також індивідуального методичного забезпечення, в тому числі й розробленого вчителем самостійно.

Водночас усі модулі інтегрованого курсу мають профорієнтаційне спрямування та можуть бути доповнені іншими навчальними предметами та курсами, зокрема й міжгалузевими інтегрованими рішеннями. Також окремі компоненти програми можуть бути основою для розроблення міжгалузевих інтегрованих модулів (компетентнісний потенціал курсів).

Для оптимальної реалізації програми освітній процес має бути організовано у тренінговій формі в освітньому просторі (осередку) з вивчення предмету «Захист України». Програма може бути реалізована в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Для ефективного втілення програми перевага надається практичній спрямованості, інтерактивним, дослідницьким, проєктним видам навчальної діяльності. Для закріплення відпрацювання практичних умінь та навичок обов'язкове проведення навчально-польових зборів (далі - НПЗ) або тренінгових занять.

НПЗ або тренінгові заняття проводяться з метою практичного закріплення рівня знань, умінь та навичок учнів у 11 класі наприкінці навчального року. Кількість годин для проведення НПЗ або тренінгових занять визначає кожен вчитель предмета «Захист України», виходячи з безпекової складової та рівня засвоєння практичних умінь та навичок здобувачами освіти. Вони проводяться на базах військової частини, центру комплектування та соціальної підтримки (після скасування воєнного стану на всій території України або в окремих її місцевостях), лікувально-оздоровчих установ, громадських організацій, осередку навчального предмета «Захист України». До їх організації та проведення можуть залучатись Сумський МТЦК та СП, добровольчі формування територіальних громад, товариство сприяння обороні України (ТСОУ), а також органи місцевого самоврядування.

Програма для проведення НПЗ або тренінгових занять складається кожним вчителем осередка предмета «Захист України» по темах практичних занять, зазначених в модулях для 11 класу. Оцінка за НПЗ або тренінгові заняття виставляється окремо від семестрових та визначає підсумкову (річну) на рівні з семестровими. Підсумкова оцінка за НПЗ або тренінгові заняття виставляється перед річною оцінкою з предмета «Захист України» за другий рік навчання.

Оцінювання учнів з предмета «Захист України» здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках «Захист України» може здійснюватися за такими видами діяльності:

1. Засвоєння техніки виконання вправи (може здійснюватися окремо від прийому навчального нормативу).
2. Виконання навчального нормативу (з урахуванням динаміки особистого результату).
3. Виконання навчальних завдань під час проведення уроку.
4. Засвоєння теоретико-методичних знань.

Оцінювання навчальних досягнень учнів (див. додаток 1) з предмета «Захист України» здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів за рівнем засвоєння ними складових знаннєвого (теоретичні та теоретико-методичні знання) та діяльнісного (виконання вправ, навчальних завдань) компонентів навчальної програми. Оцінка за виконання нормативу може враховуватися в сукупну оцінку за виконання контрольної вправи (елементу). При цьому оцінка за виконання практичних вправ, дій, алгоритмів, нормативів є пріоритетними під час здійснення тематичного, семестрового чи річного оцінювання.

2. Зміст навчання

(складається на основі модельної програми, методичних рекомендацій, методичних матеріалів, матеріальної бази кабінету, наданих годин)

10 клас

№	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст навчального матеріалу	Діяльність
1		Урок 1 Вступне заняття. Зміст програми предмета «Захист України», завдання кожного модулю, порядок проведення занять, 1 год.	
Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України. 8 год.			
2	відповідально втілює у життєдіяльність оптимальні стратегії безпечної поведінки для збереження життя і здоров'я власного та оточуючих	Тема № 1. Як працює держава..(1 год.)	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України.
3	на основі суспільних цінностей [12 СЗО 1.1.2] читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вмє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3] ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх [12 СЗО 4.6.2-1]	Тема № 2. Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни. Обов'язки громадян та громадян перед державою. Конституційні обов'язки. Військовий обов'язок.(1 год.)	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України. Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів. Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України
4	пояснює добродіє (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1]	Тема № 3. Основні положення міжнародного гуманітарного права. (1 год)	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України
5	оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1]	Тема № 4. Територіальна цілісність держави. Національний спротив. Основні вимоги ЗУ «Про основи національного спротиву».(1 год.)	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та

	аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації [12 СЗО 4.11.1-2]		обов'язки громадян, пов'язані із захистом України
6	планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	Тема № 5. Сектор безпеки та оборони (завдання та структура). Оборонний бюджет України. (1 год.)	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України
7	аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей [12 СЗО 4.11.1-4]	Тема № 6. Проекти громадянського суспільства, що підсилюють обороноздатність держави. Волонтерський рух як складова підвищення спроможності сил оборони. Способи реалізувати свій таланти в обороні України. (1 год)	Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів. Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів, які гарантують права та обов'язки громадян, пов'язані із захистом України
8		Тема № 7. Роль НАТО. Стратегічні партнери України у сфері безпеки. Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму. (1 год)	Аналіз правил прийому, порядок підготовки та вступу до закладів фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, використовуючи різні джерела інформації та презентація результатів
9		Тема № 8. Тематичне оцінювання. (1 год)	Планування ймовірних варіантів освітньо-професійного шляху в секторі безпеки та оборони України на підприємствах оборонної галузі
10		<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> 1. Які обов'язки мають громадяни країни? 2. Що таке оборонна свідомість? 3. У чому полягає роль військових формувань України? 4. Чому виконання військового обов'язку є необхідним для національної та особистої безпеки? 5. У які способи можливо брати участь в обороні країни? 6. Чому оборона країни є ефективнішою, коли до неї долучаються усі громадяни незалежно від їхніх вроджених та соціальних ознак? 7. Яка роль військовослужбовців та ветеранів війни у суспільстві, принципи етичного спілкування та поведінки з ними?	Профорієнтаційні зустрічі, екскурсії, які допоможуть віднайти себе секторі безпеки та оборони України

Модуль 2. Основи управління та планування.(6 годин)			
11	моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГІО 5.1.1-2]	Тема № 1. Склад, структура, завдання Сил оборони. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів.(1год)	Ознайомлення з організаційно-штатною структурою та озброєнням відділення (взводу, роти тощо). Обґрунтування організації внутрішньої служби підрозділу
12	обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1]	Тема № 2. Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій.(1 год)	Ознайомлення з організаційно-штатною структурою та озброєнням відділення (взводу, роти тощо)
13	обґрунтовує важливість збереження українських суспільно-державних (національних) цінностей для забезпечення особистого та суспільного добробуту [12 СЗО 1.1.2-3]	Тема № 3. Сучасна війна і бойові дії. Невизначений контекст війни. (1 год)	Опрацювання (читання із розумінням) та обговорення документів
14	читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3]	Тема № 4 Підходи до військового управління та планування. Аналіз проведених дій. (1год)	Планування та організація ефективних бойових дій із використанням наявних ресурсів та з врахуванням поточної ситуації Воргейм для відпрацювання навички планування Пошук та ухвалення рішень для підвищення ефективності
15		Тема № 5 Військове лідерство. Ролі в сучасних збройних силах. (1 год)	
16		Тематичне оцінювання. (1 год) <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> 1. Як приймати рішен на основі аналізу вивчених результатів? 2. Чим відрізняються повноваження осіб сержантського та офіцерського складів? 3. Які різниці в структурі військових підрозділів вам відомі? 4. У чому полягає ключова різниця радянської системи командування top-down та натівської bottom-up? 5. Як удосконалювати свої фізичні якості? 6. Що таке пошук рішень для підвищення ефективності?	
Модуль 3. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка.(11 год.)			

17	моделює життєві ситуації, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз [12 СЗО 1.1.1-1]	Тема № 1 Історія розвитку вогнепальної зброї. Озброєння та військова техніка (призначення, види та типи озброєння). (1год.)	Обговорення та визначення рівнів ризиків у застосуванні зброї для особистого здоров'я і безпеки та інших Моделювання ситуацій реагування на небезпеки воєнного характеру
18	відповідально застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби [12 СЗО 1.1.1-2]	Тема № 2 Порядок зберігання зброї та боєприпасів.Заходи безпеки при поводженні зі зброєю і боєприпасами.(1 год.)	Обговорення та визначення рівнів ризиків у застосуванні зброї для особистого здоров'я і безпеки та інших
19	аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки [12 СЗО 1.1.2-2]	Тема № 3 Класифікація та будова вогнепальної зброї. Неповне розбирання та складання зброї після неповного розбирання, можливі затримки і несправності під час стрільби і способи їх усунення.(2год.)	Аналіз розвитку небезпечних ситуацій зі зброєю та їхніх наслідків на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків
20	визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків. [12 СЗО 1.1.2-2]	Тема № 4 Стрілецька справа. Способи носіння зброї. Індивідуальні бойові навички поводження зістрілецькою зброєю (підготовка до стрільби, дихання, прицілювання, натискання на спусковий гачок). Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій.(2год.)	Демонстрування способів носіння зброї та різних положень для стрільби Виконання різних технік переміщень індивідуально
21	прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці [12 СЗО 2.2.2-1]	Тема № 5 Навчання стрільбі із застосуванням навчально-тренувальних засобів – електронний, мультимедійний або лазерний тир(стрільба з пневматичної гвинтівки в стрілецькому тирі).(2год.)	Відпрацювання індивідуальних умінь поводження зі стрілецькою зброєю
22	обґрунтовує наслідки власних дій щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх [12 СЗО 2.2.2-3]	Тема № 6 Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів. Заходи безпеки під час поводження з гранатами. (1 год.)	Обговорення та визначення рівнів ризиків у застосуванні зброї. Моделювання ситуацій реагування на небезпеки воєнного характеру
23	пояснює особистісну й суспільну цінність налагодження й підтримки стосунків, співпраці на принципах рівності, довіри й взаємоповаги [12 СЗО 3.3.1-3]	Тема № 7. Підготовка ручних гранат до метання. Метання навчально-імітаційних гранат з різних положень.(1 год.)	Обговорення та визначення рівнів ризиків у застосуванні зброї для особистого здоров'я і безпеки та інших Застосування гранат (навчально-імітаційних гранат з різних положень). Відпрацювання індивідуальних умінь поводження зі стрілецькою зброєю

24	оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження. [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	Тематичне оцінювання.(1 год.) <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> 1. Які небезпеки та ризики воєнного часу? 2. Які правила відповідальної поведінки зі зброєю.	
----	--	--	--

Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою.(9 год)

25	обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання	Тема № 1 Основи тактики та види бою. Основи маскування.(1 год.)	Вивчення та застосування правил відповідального поводження зі зброєю
26	розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання	Тема № 2 Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. (2год.)	Виконання різних технік переміщень в складі бойових груп
27	розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.1.1-11] [12 ІФО 1.2.1-1]	Тема № 3. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи. (2год.)	Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю)
28	пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1] пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1]	Тема № 4 Патрулювання, чергування на посту. Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод. (2год.)	Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю)

29	у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проектах для розв'язування типових задач з обраної галузі застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1] прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці [12 СЗО 2.2.2-3] розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію [12 СЗО 4.2.1-3] знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту [12 СЗО 4.4.1-1]	Тема № 5 Передача інформації в умовах бойових дій. Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень. (2год.)	Відпрацювання основних правил передачі інформації в бойових умовах: АСЕ, 3D Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій, частотами та сигналами Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень
----	--	--	---

Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація. (8 год)

30	планує, здійснює пошук, опрацьовує, порівнює, аналізує, оцінює самостійно або в співпраці з іншими надійність джерел і достовірність інформації для розв'язання життєвої / навчальної проблеми	Тема № 1 Орієнтування на місцевості. (Місцевість та її елементи. Основні види місцевості та їх тактичні властивості). Орієнтири. Азимуту та дирекційні кути. Способи визначення відстаней на місцевості та висоти місцевих предметів.(2год.)	Визначення сторін горизонту за компасом, годинником та сонцем, зірками, місцевими предметами у команді та індивідуально Орієнтування за допомогою паперової карти і компасу
31	[12 ПРО 2.1.1] аналізує, систематизує і використовує інформацію природничого змісту, здобуту з різних джерел [12 ПРО 2.1.1-1] використовує приладдя й інформаційно-комунікаційні технології	Тема № 2 Геопросторова інформація: паперові топографічні карти, електронні карти, аерознімки. Інформація з топографічних карт. Умовні знаки топографічних карт. Спосіб горизонталей як основний спосіб зображення рельєфу на топографічних картах. Система прямокутних та географічних координат. (1год.)	Визначення магнітного прямого та зворотного азимутів і напрямку руху за азимутом. поправки напрямку Моделювання визначення відстаней на місцевості різними способами: окомірно, кроками, за співвідношенням швидкості світла і звуку, за лінійними розмірами предметів, побудовою трикутника на місцевості
32	[12 МАО 4.2.3] використовує приладдя й інформаційні технології для знаходження й представлення результату [12 МАО 4.2.3-1]	Тема № 3 Орієнтування на місцевості за допомогою навігаційних приладів. Картографічна інформація в режимі офлайн. Картографічні додатки для смартфонів і їхні можливості, використання gps-навігації. (1год.)	Читання інформації з топографічних карт Вивчення за картою рельєфу місцевості Визначення абсолютних і відносних висот за топографічною картою
33	обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з різних галузей, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання	Тема № 4 Інженерна фортифікація. Інженерне облаштування та маскування позицій.Невибухові інженерні загородження, їх класифікація та побудова. Класифікація, характеристика та будова вибухових засобів та можливі місця їх встановлення. (1год.)	Планування невибухових інженерних загороджень на різних типах місцевостей
34	[12 ІФО 1.1.1] обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності,	Тема № 5 Призначення, тактико-технічні характеристики, загальна будова, принцип дії протипіхотних і протитанкових мін та убезпечення від них. Демаскуючі ознаки встановлених вибухових засобів. Дії під час виявлення. Правила поведінки на замінованій ділянці місцевості(1 год.)	Проектування й виготовлення макетів фортифікаційних споруд у масштабі зменшення.
35	забезпечення життєвих потреб,	Тема № 6 Військові професії.Особливості інженерних спеціальностей. (1 год.)	Використання тестів для визначення власних нахилів до певного типу професій

36	спілкування, власного розвитку й навчання [12 ІФО 1.1.1-1] демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання [12 СЗО 4.1.1-2] обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб [12 СЗО 4.1.2-2] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-2]	Тематичне оцінювання. (1 год.) <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Як вимірювати відстані та орієнтуватися на місцевості без карти та за картою?</i> <i>Як визначати взаємовидимість між точками за картою?</i> <i>Які є види геопросторової інформації?</i> <i>Які є системи координат?</i> <i>Що таке навігаційні прилади, так які задачі вони допомагають вирішити?</i> <i>Які є програмні засоби, призначені для автоматизації доступу до детальної картографічної інформації в режимі офлайн?</i> клас	
№	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності володіє засобами пізнавальної формоутворення й моделювання	Зміст навчального матеріалу	Діяльність
	модельювання	Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток 13 год.	
1	обґрунтовано обирає та доцільно аналізує та застосовує основи ергономіки й дизайну в проєкті інформаційних технологій для розв'язування задач з обраної галузі, ознайомлюється з інформацією про сучасні програмні продукти й пристрої для створення комп'ютерної графіки, 3D моделювання тощо [12 ТЕО 2.1.2-24] спілкування, власного розвитку й навчання [12 ТЕО 2.2.1-11] визначає власні здібності, природні нахили, інтереси, знання, навички й	Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку. (1 год.)	Ознайомлення з основами радіозв'язку, його роллю на полі бою, типами радіостанцій, частотами та сигналами. Перегляд навчальних відео про технології зв'язку, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів

	розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1] пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1] пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі		Порівняння налаштувань різних типів радіостанцій, антен та аксесуарів Моделювання розвитку небезпечних ситуацій пов'язаних із радіообміном та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків
2	галузі [12 ІФО 2.1.1-1] у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 2.2.1-1] тестує, налагоджує та пропонує вдосконалення програмних проєктів [12 ІФО 2.2.2-1] демонструє здатність взаємодіяти в команді під час розроблення проєктів з використанням інформаційних технологій [12 ІФО 2.5.1-1]	Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink. <i>(1 год.)</i>	Перегляд навчальних відео про технології зв'язку, правила ведення зв'язку та безпеку використання різних каналів Порівняння налаштувань різних типів радіостанцій, антен та аксесуарів Моделювання розвитку небезпечних ситуацій пов'язаних із радіообміном та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків
3	самостійно опановує роботу з новими програмними продуктами [12 ІФО 2.4.3-1] досліджує можливості цифрових пристроїв з метою застосування їх для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 3.1.1-1] фіксує типові апаратні та/чи програмні збої, описує можливі	Військові системи РЕР, РЕБ. <i>(1 год.)</i>	Порівняння налаштувань різних типів радіостанцій, антен та аксесуарів Моделювання розвитку небезпечних ситуацій пов'язаних із радіообміном та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків

4	причини їх, пояснює спосіб усунення їх [12 ІФО 3.2.2-1] підкується про власну безпеку, добробут і здоров'я під час використання інформаційних технологій [12 ІФО 4.1.1-1] аналізує та оцінює власне хобі щодо користі, задоволення з урахуванням сприяння безпеці, збереженню здоров'я, добробуту [12 СЗО 3.4.1-3] демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання [12 СЗО 4.1.1-2]	Основи безпілотних систем. Типи, характеристики, принципи роботи. <i>(1 год.)</i>	Аналіз різних життєвих ситуацій щодо безпеки використання різних каналів зв'язку Ознайомлення з основами безпілотних систем, їх типами, характеристиками та принципами роботи Базові вправи на симуляторі для цивільних коптерів Базові вправи на симуляторі для FPV-коптерів
5	обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб [12 СЗО 4.1.2-2]	Симулятори та тренажери: методи підготовки операторів. <i>(1 год.)</i>	Базові вправи на симуляторі для цивільних коптерів Базові вправи на симуляторі для FPV-коптерів
6	демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини [12 СЗО 4.7.1-3] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] обґрунтовано обирає та використовує технологічні засоби для індивідуальної або групової діяльності й комунікації	Правила польоту та безпеки, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки. <i>(1 год.)</i>	Дослідження професій пов'язані з виробництвом та використанням БпЛА Вивчення інструкції по експлуатації БпЛА Визначення основних складових конструкції БпЛА Ознайомлення з бортовим обладнанням БпЛА різних видів та

	[12 ІФО 3.3.1-1] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків		вивчення алгоритмів його функціонування Використання комп'ютерних симуляторів для відпрацювання навичок пілотування БпЛА
7	[12 СЗО 2.2.2-1] розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію	Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. <i>(4 год.)</i>	Базові вправи на симуляторі для цивільних коптерів Базові вправи на симуляторі для FPV-коптерів
8	[12 СЗО 4.2.1-3] знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту	Військові інформаційні системи та платформи. Військові професії та цифрові технології. <i>(1 год.)</i>	Дослідження професій пов'язані з виробництвом та використанням БпЛА
9	[12 СЗО 4.4.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень	Відпрацювання практичних навичок зі зв'язку та БпЛА – тематичне оцінювання (тренінгові заняття). <i>(2 год.)</i>	Базові вправи на симуляторі для цивільних коптерів Базові вправи на симуляторі для FPV-коптерів
10	[12 СЗО 4.11.1-3]	<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які існують типи безпілотних систем?</i> <i>Які правила та норми регулюють використання БпЛА?</i> <i>Які можливості та обмеження використання БпЛА для розвідки та спостереження?</i> <i>Які можливості та обмеження використання БпЛА для підтримки логістики?</i> <i>Як БпЛА можуть використовуватися для гуманітарних цілей у зонах конфліктів?</i>	
Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою 8 год.			

11	розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі [12 ІФО 1.2.1-1]	Класифікація та будовавогнепальної зброї. <i>(1 год.)</i>	Ознайомлення зКласифікацією та будовою вогнепальної зброї.. Перегляд навчальних відео, правила поведження зі зброєю.
12	пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі [12 ІФО 1.3.2-1]	Радіозв'язок на полі бою. Отримання і відправкарадіоповідомлень.. <i>(1 год.)</i>	Відпрацювання основних правил передачі інформації в бойових умовах: АСЕ, 3D Практикум з відновлення повідомлень, які зазнали спотворення (текстові, графічні, аудіо)
13	пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі [12 ІФО 2.1.1-1]	Індивідуальні бойові навички поведження зі стрілецькою зброєю, виконання вправи стрільби в інтерактивному тирі. <i>(2 год.)</i>	Рольові ігри з передачею сигналів та повідомлень Виконання різних технік переміщень індивідуально Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю)
14	у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі [12 ІФО 2.2.1-1]	Техніка переміщення у складібойової групи: пересуваннядвійками на різній місцевості,реакція на контакт.. <i>(1 год.)</i>	Виконання різних технік переміщень в складі бойових груп.
15	тестує, налагоджує та пропонує вдосконалення програмних проєктів	Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод. <i>(2 год.)</i>	Практичне відпрацювання початкових навичок подолання різноманітних перешкод в складі бойової двійки Моделювання дій дозорного на марші та при виявленні засідки. Убезпечення групи від ураження від вогню ворожої засідки

16		Тематичне оцінювання (тренінгове заняття). (1 год.)	Практичне відпрацювання початкових навичок
Модуль 3. Інформаційна війна 10 год			
17	оцінює достовірність інформації та надійність її джерел, використовуючи надані критерії та пропонуючи власні [12 ІФО 1.4.1-1]	Цілі та завдання інформаційної війни. Учасники інформаційної війни.(1 год.)	Вивчення історії інформаційних війн Дослідження кращих практик OSINT
18	використовує різні методи для захисту / протидії маніпуляціям, зокрема в цифровому світі [12 ІФО 1.4.2-1] обирає і застосовує політики кібербезпеки для власного інформаційного середовища [12 ІФО 4.1.2-1]	Методи інформаційної війни - пропаганда, дезінформація, кібератаки, психологічні операції, інформаційні операції.(1 год.)	Вивчення історії інформаційних війн Дослідження кращих практик OSINT Оцінка достовірності інформації, надійності її джерел Розпізнавання фейків та маніпуляцій у медіа-публікаціях
19	дотримується норм законодавства, що регулює правові відносини у сфері інтелектуальної власності й використання інформаційних технологій [12 ІФО 4.3.1-1]	Роль критичного мислення, медіа та штучного інтелекту в інформаційній війні. (2 год.)	Оцінка достовірності інформації, надійності її джерел Розпізнавання фейків та маніпуляцій у медіа-публікаціях
20	оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]	Кібербезпека в умовах інформаційної війни.(1 год.)	Виявлення та аналіз кіберзагроз у типових ситуаціях Захист своїх даних та пристроїв від кібератак Створення власних пропагандистських або контрпропагандистських матеріалів Розробка інформаційних кампаній з протидії дезінформації Створення інфографіки та інших візуальних матеріалів з кібербезпеки та інформаційної гігієни Проведення дослідження на основі відкритих даних

21		Цілі та завдання OSINT. Інструменти та методи OSINT. <i>(1 год.)</i>	Дослідження кращих практик OSINT Оцінка достовірності інформації, надійності її джерел Розпізнавання фейків та маніпуляцій у медіа-публікаціях
22		Розвідка на основі відкритих даних. <i>(2 год.)</i>	Створення власних пропагандистських або контрпропагандистських матеріалів Розробка інформаційних кампаній з протидії дезінформації Створення інфографіки та інших візуальних матеріалів з кібербезпеки та інформаційної гігієни Проведення дослідження на основі відкритих даних
23		Професії, пов'язані з OSINT. Особливості професій, пов'язаних із сучасними цифровими технологіями, медіа та аналізом даних. <i>(1 год.)</i>	Дослідження професій пов'язаних з OSINT. Особливості професій, пов'язаних із сучасними цифровими технологіями, медіа та аналізом даних.
24		Тематичне оцінювання (тренінгове заняття). <i>(1 год.)</i>	Виконання завдань тематичного оцінювання.
25		<i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які інформаційні небезпеки та ризики воєнного часу?</i> <i>Як кібербезпека пов'язана з інформаційною війною?</i> <i>Які основні кіберзагрози в умовах воєнного стану?</i> <i>Як пропаганда та дезінформація впливають на суспільство?</i> <i>Як ми можемо забезпечити інформаційну стійкість у складних умовах?</i>	

26	застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2]	Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги. <i>(1 год.)</i>	Обговорення у коли різниці між цивільними та військовими протоколами Аналіз оптимальних стратегій та способів надання домедичної допомоги у зоні бойових дій
27	обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту [12 СЗО 1.1.2-1] аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки для збереження життя й здоров'я власного й навколишніх у ситуаціях невизначеності [12 СЗО 1.1.2-2]	Правила поводження при трьох фазах ТССС. Переміщення пораненого із зони прямої загрози. <i>(2 год.)</i>	Аналіз оптимальних стратегій та способів надання домедичної допомоги у зоні бойових дій Виконання ситуативних завдань на застосування стандартних моделей надання домедичної допомоги з урахуванням дотримання прав людини Моделювання надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки
28	оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах відповідно до протоколів і алгоритмів [12 СЗО 1.3.1] володіє вміннями надання	Надання допомоги на етапі тактичних умов (жовта зона). Алгоритм MARCH. <i>(1 год.)</i>	Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів
29	домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки [12 СЗО 1.3.1-1] практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання	Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів. <i>(2 год.)</i>	Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів

31	допомоги собі й навколишнім за потреби [12 СЗО 1.3.1-2] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2] аналізує взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях [12 СЗО 2.2.1-2]	Правила тампонування поранення. Зупинка кровотеч за допомогою тампонування . <i>(2 год.)</i>	Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів
31	обґрунтовує рішення щодо вибору стратегії поведінки для збереження власних безпеки, здоров'я й добробуту з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій [12 СЗО 2.3.1-1]	Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії. <i>(1 год.)</i>	Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів
32	обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5] оцінює важливий вплив відповідальної поведінки на власні безпеку, життя, здоров'я й добробут тепер і в майбутньому [12 СЗО 3.3.2-1] вміє знаходити мотивацію та виявляє гнучкість щодо власної діяльності й досягнення цілей в умовах швидких змін, складнощів [12 СЗО 4.6.2-3]	Тематичне оцінювання (тренінгове заняття). <i>(1 год.)</i>	Опрацювання та практичне застосування відповідних протоколів й алгоритмів надання допомоги собі й навколишнім за потреби Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою симуляторів

	пояснює добродію (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1] оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3]		
Модуль 5. Цивільне населення в кризових умовах 8 год			
33	застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби [12 СЗО 1.1.1-2] застосовує техніки самопомоги в кризових і стресових ситуаціях [12 СЗО 1.3.1-3]	Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан. <i>(1 год.)</i>	Створення мапи думок щодо прогнозованих й не прогнозованих життєвих ситуацій воєнного походження Обговорення ймовірних ризиків для цивільного населення в умовах воєнного стану
34	розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі виникнення в них проблемних ситуацій (фізичних, психічних, соціальних) [12 СЗО 1.3.2-3] зіставляє прогнозовані й не прогнозовані життєві ситуації [12 СЗО 2.1.1-1] визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності [12 СЗО 2.1.1-2]	Поведінка в умовах наближення бойових дій. Евакуація в умовах наближення бойових дій, із зони бойових дій. <i>(1 год.)</i>	Вправи на аналіз : -ризиків виникнення надзвичайних ситуацій -взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях Здійснення моніторингу та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій Визначення алгоритму і моделювання безпечної поведінки

	розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі аналізує ризики виникнення надзвичайних ситуацій [12 СЗО 2.2.1-1]		для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру
35	здійснює моніторинг та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій [12 СЗО 2.2.1-3] визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків [12 СЗО 2.2.2-1]	Порядок дій під час стрілецького обстрілу, авіаційного та ракетного нальоту, артилерійського обстрілу. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів. <i>(1 год.)</i>	Обґрунтування рішення щодо вибору стратегії поведінки у ситуації воєнного характеру з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій Визначення алгоритму і моделювання безпечної поведінки для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру
36	визначає алгоритм і моделює безпечну поведінку для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру [12 СЗО 2.4.1-1] обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру [12 СЗО 2.4.1-2]	Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин. Захисні властивості споруд, техніки та місцевості. Засоби захисту. <i>(1 год.)</i>	Обґрунтування рішення щодо вибору стратегії поведінки у ситуації воєнного характеру з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій Визначення алгоритму і моделювання безпечної поведінки для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру
37	презентує стратегії безпечної поведінки у різних заходах, які ґрунтуються на знаннях, здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел [12 СЗО 2.4.1-3] демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я [12 СЗО 2.4.1-5]	Види терористичних актів та порядок дій під час атаки <i>(1 год.)</i>	Обґрунтування рішення щодо вибору стратегії поведінки у ситуації воєнного характеру з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій Визначення алгоритму і моделювання безпечної поведінки для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру
38	розробляє добродійні проекти щодо здоров'я, безпеки й добробуту	Психологічна стійкість. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції. <i>(1 год.)</i>	Вправи на подолання проявів панічного нападу тривоги істерики ступору, апатії, гніву, злості, агресії

	[12 СЗО 4.10.1-2] пояснює добродію (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності		Дотримання гігієнічних правил і норм в умовах невизначеності
39	[12 СЗО 4.10.1-1] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГЮ 5.1.1-2]	Вибір місця та обладнання укриттів. Забезпечення життєдіяльності в екстремальних умовах. <i>(1 год.)</i>	Презентація стратегії безпечної поведінки під час надзвичайних ситуацій, які ґрунтуються на знаннях, здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел Моделювання алгоритму безпечної поведінки в умовах наявності різних загроз з боку мін і ВМП
40		Тематичне оцінювання (тренінгове заняття). <i>(1 год.)</i> <i>Орієнтовні проблемні питання:</i> <i>Які прогнозовані ситуації воєнного походження можуть виникнути?</i> <i>Які непередбачені ситуації воєнного походження можуть виникнути ?</i> <i>Який алгоритм дій під час обстрілу?</i> <i>Як ефективно діяти під час евакуації?</i> <i>Які особисті якості, необхідні для успішного подолання надзвичайної (критичної) ситуації?</i> <i>Як поводитися в екстрених ситуаціях?</i> <i>Як формувати план виживання?</i>	Моделювання алгоритму безпечної поведінки в умовах наявності різних загроз з боку мін і ВМП
Модуль 6. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України 4 год.			
41	відповідально втілює у життєдіяльність оптимальні стратегії безпечної поведінки для збереження життя і здоров'я власного та оточуючих	Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності. <i>(1 год.)</i>	Обговорення в загальному колі проблемного питання (на вибір) Обґрунтування громадянської активності та оборонної свідомості

	на основі суспільних цінностей [12 СЗО 1.1.2] Моделювання життєвих ситуацій, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз [12 СЗО 1.1.1-1] Відповідальне застосування інформації щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби [12 СЗО 1.1.1-2]		як складової стратегії збереження життя власного та оточуючих на основі суспільно-державних цінностей
42	читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом [12 СЗО 1.2.1-3] ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх [12 СЗО 4.6.2-1] пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності [12 СЗО 4.10.1-1]	Воля. Гідність. Самобутність. Свобода - суспільно-державні цінності. <i>(1 год.)</i>	Обґрунтування важливості військового обов'язку на основі опрацьованих документів Обґрунтування наслідків власних дій зі зброєю щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на навколишніх Індивідуальна робота з портфоліо, самоаналіз. можливостей власного розвитку з урахуванням подолання труднощів і невдач
43	оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження [12 СЗО 4.11.1-1] аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації [12 СЗО 4.11.1-2]	Способи реалізувати свій талант в обороні України. <i>(1 год.)</i>	Аналіз правил прийому, порядок підготовки та вступу до військових та спеціалізованих закладів освіти сил оборони використовуючи різні джерела інформації та презентація результатів Планування ймовірних варіантів освітньо-професійного шляху в системі оборони України та на підприємствах оборонної галузі Розробка проекту (інформаційного) «Моя професія у війську». Ознайомлення з підприємствами оборонної галузі
44		Тематичне оцінювання. Річне оцінювання. <i>(1 год.)</i>	Аналіз власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей Аналіз вивченого досвіду Мапа думок «Способи реалізувати свій талант в обороні України»

	планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень [12 СЗО 4.11.1-3] аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей [12 СЗО 4.11.1-4] приймає себе й моделює власну особистість і поведінку, дотримуючись права на повагу гідності [12 ГІО 5.1.2] моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності [12 ГІО 5.1.1-2] визначає відповідальність за свої дії [12 ГІО 5.1.2-1] обґрунтовує цінність принципів і норм міжнародного гуманітарного права під час збройних конфліктів і надзвичайних ситуацій[12 ГІО 6.3.2]		
	РАЗОМ 53 ГОДИНИ		

3. Перелік

навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчального процесу

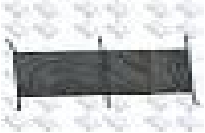
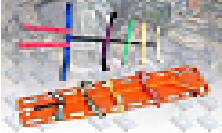
Навчально-методичне забезпечення:

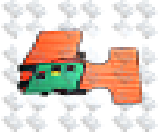
- Підручник «ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ Рівень стандарту Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти », авт.І. М. Гарасимів, К. О. Пашко, М. М. Фука, Ю. П. Щирба
- Підручник «ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ Рівень стандарту Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти », авт.І. М. Гарасимів, К. О. Пашко, М. М. Фука, Ю. П. Щирба
- Модельна навчальна програма
- Презентації
- URL :

Матеріально-технічного забезпечення:

№	Фото	Назва матеріального забезпечення	Кіл-сть шт.
1		Дошка пластикова для іммобілізації хребта (спінальна дошка) Варіант1 ТИП1	1
2		Інтерактивний лазерний стрілецький тренажер (тир) Варіант 1 тиип 2 ЗАХИСТ УКРАЇНИ з деактивованимимоделями зразків зброї, що виготовленна на заводах зброї	1
4		Манекен для відпрацювання навичок надання розширеної невідкладної допомоги при травмах	1
5		Манекен тренувальний для тампонування ран Варіант1 Тип4 (Рука з 4 видами поранень)	1

6		Манекен тренувальний для тампонування ран Варіант1 Тип2 (Рана відкрита)	1
7		Манекен тренувальний для тампонування ран Варіант1 Тип3 (Кульове поранення з накладанням турнікету)	1
8		Набір імітаторів вогнепальних, термічних і травматичних ушкоджень Варіант 1 Тип 1 (ВІДКРИТИЙ ПЕРЕЛОМ КІНЦІВКИ)	1
9		Набір імітаторів вогнепальних, термічних і травматичних ушкоджень Варіант 1 Тип 2 (ВОГНЕПАЛЬНЕ ПОРАНЕННЯ ТУЛУБА)	1
10		Набір імітаторів вогнепальних, термічних і травматичних ушкоджень Варіант 1 Тип 5 (МОДЕЛЬ ІМІТАЦІЇ ГЛИБОКОЇ РУБАНОЇ РАНИ)	1
11		Набір імітаторів вогнепальних, термічних і травматичних ушкоджень Варіант 1 Тип 12 (МУЛЯЖ ПРОНИКАЮЧОЇ ТРАВМИ ТУЛУБА СТОРОННІМИ ПРЕДМЕТАМИ)	1
12		Набір імітаторів вогнепальних, термічних і травматичних ушкоджень Варіант 1 Тип 16 (ПРОНИКАЮЧЕ ПОРАНЕННЯ КІНЦІВКИ)	1

14		Ноші (м'які, жорсткі) Варіант1 Тип2 Ноші м'які Високоякісні	2
15		Ноші (м'які, жорсткі) Варіант2 Ноші каркасні складні	1
16		Ремені для дошки для іммобілізації хребта Варіант1ТИП2 Рефлективні, високоякісні	1
18		Тренажер для проведення серцево-легеневої реанімації Варіант 2 Розширений з повний рост	1
20		Тренажер зовнішнього автоматичного дефібрилятора Варіант3 Професійний з розширеними можливостями та автоматичним лічильником CPR	1
21		Фіксатор голови для дошки для іммобілізації Варіант1 Тип1	1
22		Шина для кінцівок (типу UNO EmergencySplint) Варіант1 (Набір шин для іммобілізації)	1
23		Шина для кінцівок (типу UNO EmergencySplint) Варіант3 Тип1 (Шина для кінцівок S Вентильована)	2

25		Шина для кінцівок (типу UNO EmergencySplint) Варіант4 (Набір шин для іммобілізації Розширений)	1
26		Шина для кінцівок (типу UNO EmergencySplint) Варіант 2 (Набір шин для іммобілізації кінцівок Високоякісний)	1
27		Рації Варіант2	10
28		Бінокль з сіткою Варіант1	1
29		Дозиметр індивідуальний (накопичувач дози) Варіант1	10
30		Компас Варіант 1Тип2	5
31		Курвіметр Варіант2	1
34		Варіант2 Тип 1 Аптечка стандартна індивідуальна (високої якості)	1

35		Аптечка стандартна індивідуальна Варіант2 Тип 2 (високої якості)	1
36		Аптечка стандартна індивідуальна Варіант2 Тип 3(високої якості для фіксації на нозі)	1
37		Аптечний тактичний рюкзак бойового медика Варіант1	1
38		Бронежилет (плитоноска) Варіант 1 (високої якості)	1
39		Бронежилет (плитоноска). Варіант 2	1
42		Гранати для метання металеві або гумові Варіант1(гумова типу Ф1)	10
43		Граната навчальна (у розрізі) Варіант1 Тип 1 (Ф-1)	1
44		Гранати навчальні (у розрізі) Варіант1 Тип 2 (РГД-5)	1

45		Гранати навчальні (у розрізі) Варіант1 Тип 3 (РГН)	1
46		Гранати навчальні (у розрізі) Варіант1 Тип 4 (РГО)	1
47		Загальновійськовий захисний комплект (Плащ, панчохи) Варіант1	5
48		Індивідуальний протихімічний пакет (ІПП-11) Варіант1	1
49		Карабіни. Варіант 1 SkifOutdoorClasp II	10
50		Карабіни. Варіант 2 SingingRock	5
51		Карімат (килимок). Варіант 2. Тип 2	10

52		Каска / шолом балістичний. Варіант 2 (високої якості)	2
54		Магазин автомата 7,62 Варіант 1 Тип 1	5
55		Магазин автомата 5,45 Варіант 1 Тип 2	5
57		Наколінники тактичні. Варіант 1	10
59		Наплічник (рюкзак) тактичний (25-40 л). Варіант 1 Тип 1	10
60		Окуляри тактичні з чохлом. Варіант 1 Тип 2	10
61		Патрони навчальні Варіант1	150
62		Патрони навчальні Варіант2	150

63		Протипіхотна міна навчальна Варіант1 Тип 1 (МОН-100)	1
64		Протипіхотна міна навчальна Варіант1 Тип 2 (ПФМ-1)	1
65		Протипіхотна міна навчальна (ОЗМ-72) Варіант1 Тип 3 (ОЗМ-72)	1
66		Протипіхотна міна навчальна Варіант1 Тип 4 (ПОМЗ-2М)	1
67		Протипіхотна міна навчальна Варіант1 Тип 7 (ПМН-2)	1
68		Протитанкова міна навчальна Варіант1 Тип 1 (ПТМ-4)	1
69		Протитанкова міна навчальна Варіант1 Тип 2 (ПТМ-1)	1

70	A yellow, rectangular training anti-tank mine with a small fuse and a label.	Протитанкова міна навчальна Варіант1 Тип 3 (ПТМ-3)	1
72	A brown, multi-strapped harness system with a central buckle and multiple attachment points.	Ремінно-поясна система. Варіант 2	2
73	A black, multi-strapped harness system with a central buckle and multiple attachment points.	Ремінно-поясна система. Варіант 3 (високої якості)	3
74	A black and yellow respirator with a circular filter and a strap.	Респіратор (різних видів) Варіант 1)Респіратор фільтрувальний)	10
75	A pair of black tactical gloves with reinforced palms and fingers.	Рукавички тактичні. Варіант1 Тип 2	10
76	A bright yellow high-visibility vest with reflective silver stripes.	Світловідбивний жилет. Варіант 1	2
77	A coiled black rope with a metal carabiner hook.	Стропи евакуаційні. Варіант 1	1

78		Стропи евакуаційні. Варіант 2	1
79		Термоковдра (типу накидка рятувальна) Варіант 1 Тип1	5
80		Гідратор для рюкзака. Варіант 2	1
81		Макет масогабаритний автомату. Варіант 1 Тип 1	2
82		Макет масогабаритний автомату. Варіант 1 Тип 2	2
83		Макет гранати для метання Варіант1 (Ф1)	10
84		Макет протитанкової міни в розрізі Варіант1 Тип 1 (ТМ-62)	1
85		Макет протитанкової міни в розрізі Варіант1 Тип 2 (ПТМ-3)	1

86		Макети гранат у розрізі Варіант1 Тип1 (Ф-1)	1
87		Макети гранат у розрізі Варіант1 Тип 2 (РГД-5)	2
88		Макети гранат у розрізі Варіант1 Тип 3 (РГН)	2
89		Масогабаритний макет пістолету, Варіант 2 (ПМ)	1
90		Масогабаритний макет пістолету, Варіант 3 (ПМ)	1
92		Бинт гемостатичний або його імітація Варіант1 Тип 2 (діюча речовина ХІТОЗАН)	5
93		Засіб перев'язувальний гемостатичний, тренувальний Варіант 1 Тип 3 (діюча речовина КАОЛІН)	5

94		Бинт гемостатичний або його імітація Варіант1 Тип1	10
95		Бинт еластичний (різні розміри та види) Варіант1 Тип 1 (Когезивна пов'язка)	10
96		Бинт марлевий медичний нестерильний Варіант 1	15
97		Марля медична гігроскопічна (Марля для тампонади ран; марля для тампонади навчальна) Варіант Тип1	10
98		Повітроводна трубка «рот у рот» Варіант1 (анатомічна маска)	5
99		Пов'язка оклюзійна (наліпка) Варіант2 Тип1 (квадратна не вінтельована, діаметр 16см)	1
100		Пов'язка оклюзійна (наліпка) Варіант2 Тип2 (кругла не вінтельована, діаметр 16 см)	1

10 1		Пов'язка оклюзійна (наліпка) Варіант2 Тип3 (4 канали, вентильована)	1
10 2		Пов'язка оклюзійна (наліпка) Варіант2 Тип4 (3 канали, вентильована)	1
10 3		Пов'язка оклюзійна (наліпка) Варіант2 Тип 5 (6 каналів, вентильована)	1
10 4		Джгут типу SWAT Варіант 1	5
10 5		Засіб перев'язувальний гемостатичний, тренувальний Варіант 1 (діюча речовина КАОЛІН)	5
10 6		Комір шийний іммобілізаційний Варіант1	1
10 7		Комір шийний іммобілізаційний Варіант2	1
10 9		Мала саперна лопата. Варіант 1	4

11 0		Маска медична Варіант 1 (Плівка-клапан)	15
111		Мішок ручної вентиляції легень (типу Амбу) Варіант1 Тип1 (розмір S)	1
11 2		Мішок ручної вентиляції легень (типу Амбу) Варіант1 Тип2 (розмір M)	2
11 3		Мішок ручної вентиляції легень (типу Амбу) Варіант1 Тип3 (Високоякісний портативний (складний))	1
11 4		Ножиці травматичні для розрізання одягу Варіант1	3
11 5		Пов'язкитиснучі (бандажі) різних моделей Варіант1 Тип1	5
11 6		Пов'язкитиснучі (бандажі) різних моделей Варіант1 Тип2 (бинт 6 дюйми)	5
11 8		Пов'язкитиснучі (бандажі) різних моделей Варіант1 Тип4 (зі змінною накладкою 4 дюйми)	3

11 9		Пов'язкитиснучі (бандажі) різних моделей Варіант1 Тип5 (4 дюйми зі знімною прокладкою та марлею)	3
12 1		Пов'язкитиснучі (бандажі) різних моделей Варіант1 Тип7 (травматологічний бинт 4 дюйми)	10
12 2		Пов'язкитиснучі (бандажі) різних моделей Варіант 2 (високої якості)	10
12 3		Турнікет для з'єднувальних ділянок тіла різних моделей Варіант1 (шина для іммобілізації таза)	1
12 4		Турнікет Варіант 1 (Навчальний)	10
12 6		Турнікет Варіант 3 (Дніпро)	1
12 7		Турнікет Варіант 5 Тип1 (демонстраційний із металевим брашпилем)	1

12 8		Варіант 5 Тип2 Турнікет Варіант 5 Тип2 (демонстраційний з трикутним фіксуючим замком)	1
12 9		Турнікет Варіант 5 Тип3 (демонстраційний із зубчатим зажимним стопором)	1
13 0		Турнікет Варіант 5 Тип4 (демонстраційний з пряжкою)	1
13 1		Турнікет Варіант 5 Тип5 (демонстраційний з маркером всередині воротка)	1
13 2		Щиток для очей захисний Варіант1	6
13 3		Щуп саперний Варіант1	5
13 4		Електронні ресурси Варіант 1	1

13 5		Навчально-наочні друковані засоби Комплект плакатів вибухонебезпечних предметів	1
13 6		Персональний комп'ютер Вчителя. Варіант 2 (з панеллю)	1
13 7		Персональний комп'ютер Учня з монітором	5
13 8		Liftoff: FPV DroneRacing	6
13 9		Liftoff: MicroDrones	6
14 0		Мультикоптери. Варіант 2	6
14 1		Мультикоптери. Варіант 1. Тип 1. Розвідувальний	3

14
2

Мультикоптери. Варіант 1. Тип 2. Ударний

3

14
3

Набір деталей для збірки та ремонту безпілотних апаратів Варіант 1

2

4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 1. Види оцінювання.

Основними видами оцінювання є: поточне; тематичне; підсумкове за семестр навчально-польові збори/заняття, навчально-тренувальні заняття, річна.

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування учнів на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання учнями нормативних прийомів і вправ, письмових робіт; створення навчальних комп'ютерних (та іншого виду) моделей бойових дій і надзвичайних ситуацій, навчальних макетів (мішеней). Необхідність поточного оцінювання визначає викладач.

Тематичне оцінювання є обов'язковим для кожного розділу, оскільки основною структурною одиницею предмета є тема. Оцінка за тему виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок за тему з урахуванням оцінок за виконання алгоритмів дій, нормативних прийомів і вправ, письмових робіт, за створені навчальні моделі (макети).

2. Індивідуальна оцінка.

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання якості знань, умінь і навичок учнів
1	2	3
I. Початковий рівень	1	Учень (учениця) може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що відтворюються учнем окремими словами чи реченнями з постійною допомогою викладача, виконує лише фрагменти практичних завдань
	2	Учень (учениця) фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, має елементарні навички, практичні завдання виконує лише з допомогою викладача
	3	Учень (учениця) відтворює менше половини навчального матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину
II. Середній рівень	4	Учень (учениця) знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення викладача

	5	Учень (учениця) розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але допускає помилки. За допомогою викладача може логічно відтворювати значну його частину
	6	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповіді його правильні, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, за допомогою викладача може його аналізувати, порівнювати та робити висновки
III. Достатній рівень	7	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних вимог, частково контролювати власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) достатньо повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.
	9	Учень (учениця) вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати інформацію, застосовує її на практиці
IV. Високий рівень	10	Учень (учениця) володіє глибокими, міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної пізнавальної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх при вирішенні поставлених завдань.
	11	Учень (учениця) володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.
	12	Учень (учениця) має системні знання, виявляє здатність приймати творчі рішення, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативи на бездоганному рівні

5. Окремі положення курсу стрільби зі стрілецької зброї

Керівник стрільб відповідає за точне дотримання стріляючими правил безпеки, встановленого порядку, а також умов виконання вправи тими, хто стріляє. Йому підпорядковується оператор пункту управління мішеневим полем і всі посадові особи, призначені для обслуговування стрільб на дільниці.

Він зобов'язаний:

- а) перед початком стрільби: довести до всього особового складу підрозділу сигнали про припинення вогню; перевірити стан та відповідність мішеневого обладнання умовам навчальної вправи і наявність зв'язку зі старшим керівником стрільб; перевірити готовність навчальних місць до занять; організувати контроль за проведенням стрільб; доповісти старшому керівникові про готовність до стрільби, кількість особового складу, що стріляє і виставити на пункті управління візуальний сигнал червоного кольору;
- б) під час стрільби: керувати стрільбою на ділянці; вести облік снарядів (гранат), що не розірвались; при порушенні заходів безпеки негайно припинити стрільбу і доповісти старшому керівникові стрільби;
- в) після закінчення стрільби: доповісти старшому керівникові про закінчення стрільби; організувати збирання гільз; доповісти старшому керівникові про результати стрільби. Провести аналіз стрільби, оголосити оцінки кожному учаснику стрільби.

Організація виконання вправ стрільби

При виконанні вправ дотримується такий порядок: командир взводу наказує командирів відділення, що буде стріляти, поставити бойове завдання підлеглим і одержати на пункті боєпостачання боєприпаси на чергову зміну стріляючих.

Боєприпаси видаються стріляючим поштучно за відомістю або у споряджених магазинах. Якщо необхідно, боєприпаси можуть видаватися роздатчиками боєприпасів у вихідному положенні. Учні, отримавши боєприпаси, оглядають їх, споряджають патронами магазини, вкладають магазини, гранати в сумки і під керівництвом командира відділення (старшого зміни) прямують на вихідне положення, яке знаходиться не ближче 10 м від рубежу відкриття вогню.

Після прибуття зміни на вихідне положення керівник стрільб уточнює кожному учаснику стрільби порядок виконання вправи (вогневу позицію, місце і положення для стрільби, сектор стрільби, черговість стрільби тих, хто навчається, заходи безпеки).

Переконавшись у готовності зміни і дільниці до стрільби, керівник наказує підняти на дільничному пункті управління червоний прапор і доповідає про готовність до стрільби старшому керівникові стрільб.

За командою керівника стрільб «На вогневий рубіж вперед!» зміна виходить на вогневий рубіж.

Після сигналу «Вогонь» за командою керівника стрільб на дільниці «До бою!» учні готуються до стрільби, заряджають зброю і доповідають: «Такий-то до бою готовий». При виконанні вправ стрільби з місця учні, діючи відповідно до отриманого завдання, ведуть спостереження у вказаному секторі обстрілу, самостійно виявляють і уражають цілі із положення для стрільби, передбаченого умовами вправи.

Закінчивши виконання вправи, учні розряджають зброю, керівник стрільб на дільниці проглядає її, повертає зміну на вихідне положення, дає розпорядження замінити на пункті керування червоний прапор білим і заслуховує доповідь кожного учня про його дії під час виконання вправ, про спостереження за результатами стрільби, витратами боєприпасів, поломками і затриманням зброї.

Приблизна форма доповіді: «Товаришу майоре, учень Петренко виконав вправу контрольної стрільби з автомата. Під час стрільби спостерігав: грудна фігура уражена, атакуючий стрілець уражений, патрони використані повністю (не повністю, залишилось стільки-то патронів), затримок під час стрільби не було (були такі-то затримки)».

Заслухавши доповіді учнів і зробивши короткий розбір виконання вправ, керівник стрільб наказує здати на пункт бойового постачання або роздавальнику боєприпасів невикористані боєприпаси і перейти на чергове навчальне місце. Після цього доповідає старшому керівникові стрільб про закінчення стрільби зміною.

Після повернення зміни у вихідне положення старший керівник стрільб дає розпорядження підняти на командному пункті білий прапор, подати команду «Відбій» і, якщо це необхідно, оглянути мішені.

Вправи стрільби з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки

Вправа 1. Стрільба з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки. Умови виконання:

- ціль - (мішень № 4) грудна фігура з колами, зменшена в 4 рази, нерухома;
- відстань до цілі - 25 м;
- кількість патронів - 3 шт.;
- час на стрільбу - не обмежений;
- положення для стрільби - лежачи з упору.

Оцінка: 12 балів – вибити 25 очок; 11 балів – вибити 24 очки; 10 балів вибити 23 очки; 9 балів – вибити 22 очки; 8 балів – вибити 21 очко; 7 балів – вибити 20 очок; 6 балів – вибити 19 очок; 5 балів – вибити 17 очок; 4 бали – вибити 15 очок; 3 бали – вибити 12 очок; 2 бали – вибити 10 очок; 1 бал – менше 10 очок.

Примітка: при стрільбі з пневматичної гвинтівки, стрільба ведеться з положення «сидячи за столом з опорою на лікті» з відстані 5 м. по мішені «П».

Вправа № 2. Стрільба з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки.

Умови виконання:

Ціль - мішень № 8 (ростова фігура, що біжить), зменшена у 8 разів, нерухома. Відстань до цілі — 25 м. Кількість патронів - 3 шт. Час на стрільбу — не обмежений. Положення для стрільби — лежачи з упору. Оцінка:

Мішень поділити на три рівні частини.

12 балів - уразити мішень трьома пострілами, з яких три у верхню частину мішені; 11 балів — уразити мішень трьома пострілами, з яких два у верхню частину мішені; 10 балів - уразити мішень трьома пострілами, з яких один у верхню частину мішені; 9 балів — уразити мішень трьома пострілами, з яких три у середню частину мішені; 8 балів - уразити мішень трьома пострілами, з яких два у середню частину мішені; 7 балів - уразити мішень трьома пострілами, з яких один у середню і два у нижню частину мішені; 6 балів - уразити мішень двома пострілами, з яких один у верхню частину мішені; 5 балів — уразити мішень двома пострілами, з яких один у середню частину мішені; 4 бали - уразити мішень двома пострілами, з яких два у нижню частину мішені; 3 бали — уразити мішень одним пострілом у верхню частину мішені; 2 бали — уразити мішень одним пострілом у середню частину мішені; 1 бал — уразити мішень одним пострілом у нижню частину мішені.

Примітка: при стрільбі з пневматичної гвинтівки, стрільба ведеться з положення «сидячи за столом з опорою на лікті» з відстані 5 м. по мішені «П».

Вправа № 3. Стрільба з малокаліберної (пневматичної) гвинтівки по двом цілям.

Умови виконання:

Цілі - мішень № 8 (ростова фігура, що біжить), зменшена у 8 разів, нерухома та мішень № 4 (грудна фігура з колами), зменшена в 4 рази, нерухома. Відстань до цілі - 25 м. Кількість патронів - 6 шт. Час на стрільбу - не обмежений. Положення для стрільби - лежачи з упору.

Оцінка:

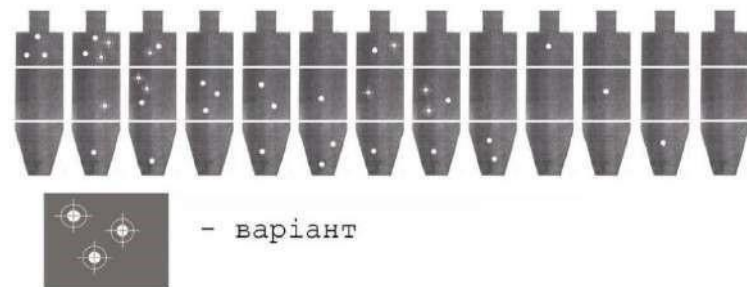
Пробні постріли виконуються по мішені № 8.

12 балів — уразити обидві мішені і вибити 28 очок; 11 балів — уразити обидві мішені і вибити 26 очок; 10 балів - уразити обидві мішені і вибити 24 очок; 9 балів - уразити обидві мішені і вибити 23 очок; 8 балів - уразити обидві мішені і вибити 21 очок; 7 балів - уразити обидві мішені і вибити 19 очок; 6 балів - уразити обидві мішені і вибити 18 очок; 5 балів — уразити обидві мішені і вибити 16 очок; 4 бали — уразити обидві мішені і вибити 14 очок; 3 бали - уразити обидві мішені і вибити 13 очок; 2 бали- уразити обидві мішені і вибити 10 очок; 1 бал - уразити одну мішень № 8.

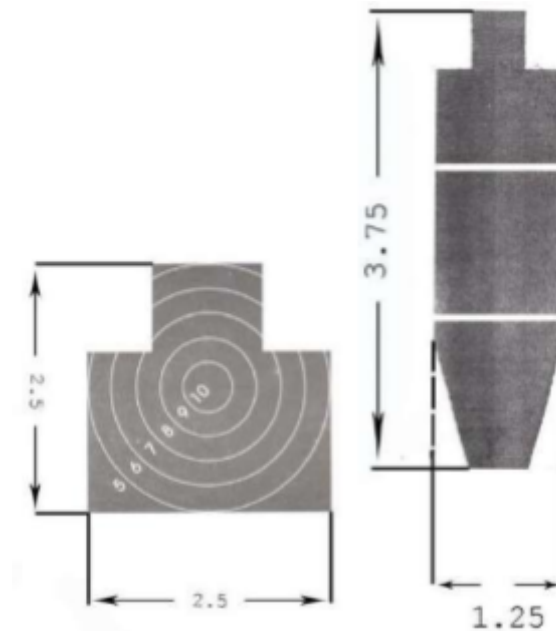
Примітка: при стрільбі з пневматичної гвинтівки, стрільба ведеться з з положення «сидячи за столом з опорою на лікті» з відстані 5 м. по мішеням: №4 - зменшеною в 20 разів, №8 – зменшеною в 40 разів.

Оціночні показники при стрільбі по мішені №8

12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

Розміри мішеней для стрільби з пневматичної гвинтівки (в сантиметрах)

Початкова вправа стрільби з автомата

Стрільба з місця по нерухомим цілям і цілям, що з'являються. Цілі: - грудна фігура з колами (мішень №4) на щиті 0,75x0,75 м, нерухома; щит устанавлюється на рівні ґрунту (без просвіту);

- атакуючий (контратакуючий) стрілець - ростова фігура (мішень №8), яка з'являється на необмежений час.

Відстань до цілей: - до грудної фігури -100 м;

- до атакуючого (контратакуючого) стрільця 200 м.

Положення для стрільби - лежачи з упору. Кількість патронів - 9 (3+6).

Оцінка: (12-11-10 балів) - уразити обидві цілі і вибити (27-26-25 очок); (9-8-7 балів) - уразити обидві цілі і вибити (22-21-20 очок); (6-5 ^ бали) - уразити обидві цілі і вибити (17-16-15 очок); (3-2-1 бали) - уразити одну ціль або обидві цілі і вибити (12-11-10 очок).

Вправи з метання ручних гранат Вправа 1. Метання ручної осколкової гранати під

час руху.

Умови виконання:

Цілі — стрільці в окопі: три грудні фігури (мішень № 4), встановлені у визначеному габариті по фронті 10 м і в глибину 5 м на відкритій місцевості. Габарит розбивається у глибину на три частини: центральну — глибиною 1 м, ближню і дальню — глибиною по 2 м кожна.

Мішені встановлюються в центральній частині. Відстань до цілі — 25 м. Кількість гранат — 1 болванка масою 310 г. Положення для метання — під час руху з відстані 40 — 25 м.

Рівень компетентності: «високий» — влучити в центральну частину габариту; «достатній» — влучити в дальню частину габариту; «середній» - влучити в ближню частину габариту.

Вправа 2. Метання ручних протитанкових гранат. Умови виконання:

Ціль — танк (мішень № 12), встановлюється в габариті по фронту 3,5 м і в глибину 7 м. Габарит розбивається в глибину на три частини: центральну — глибиною 2,5 м, ближню і дальню - глибиною по 2,25 м кожна. Відстань до цілі — 20-15 м. Кількість гранат — 1 болванка масою 1070 г. Положення для метання — з окопу.

Рівень компетентності: «високий» - влучити в центральну частину габариту, «достатній» — влучити в дальню частину габариту; «середній» — влучити в ближню частину габариту.

Примітка: 1. Відстань до цілі вимірюється від передньої стінки окопу до середини центральної частини габариту.

2. Під час розподілу по балам ураховується якість виконання тактичних прийомів. **Вправа 3.** Метання гранати з розбігу на дальність (вага гранати 600 г).

Умови виконання:

Форма одягу — військова, польова. Кількість гранат — 3 шт. Вправа виконується з макетом автомату, який тримається в правій (лівій) руці.

Зараховується краща з трьох спроб.

Оцінка: 12 балів - 42 м; 11 балів - 40 м; 10 балів - 38 м; 9 балів - 36 м; 8 балів - 34 м; 7 балів - 32 м; 6 балів - 30 м; 5 балів - 28 м; 4 бали - 26 м; 3 балів — 24 м; 2 бали — 22 м; 1 бал — 20 м.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ І ВПРАВИ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

Заняття з тактичної медицини організовують і проводять з метою навчання учнів спроможності рятувати та зберігати життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, в умовах бойової обстановки.

Основним завданням підготовки з тактичної медицини є надання учням теоретичних знань, освоєння ними практичних прийомів і навичок з надання домедичної допомоги в обсязі само- і взаємодопомоги при пораненнях, травмах і ураженнях.

Для проведення занять з тактичної медицини використовують відповідні стенди, наочні посібники, навчальне військово-медичне майно (аптечками медичними загальновійськовими індивідуальними, перев'язувальними матеріалами, імпровізованими шинами тощо), медичні манекени (фантомами, муляжами, тренажерами), обладнання для перегляду відеоматеріалів (мультимедійною технікою).

Заняття з тактичної медицини повинні бути простими для сприйняття слухачами, мати загальний характер з висвітленням основних теоретичних принципів надання домедичної допомоги (25% навчального часу), а також передбачати відпрацювання практичних навичок (75% навчального часу).

Відпрацювання практичних навичок варто проводити в складі навчальних груп, що працюють одночасно на кожній навчальній ділянці, а саме: поле бою (сектор обстрілу); сектор укриття з виконанням сценаріїв типових ситуацій, які супроводжуються пораненнями, травмами і ушкодженнями в умовах бойових дій.

При комплексному виконанні практичних дій учасники імітації повинні чітко визначити ролі: рятувальники з сектору обстрілу, прикриття, спостереження, рятувальники сектору укриття зв'язківці тощо.

Під час відпрацювання заняття після кожної імітації проводити аналіз виконання прийомів та порядку дій. Недостатньо освоєні прийоми повинні аналізуватися та за можливості повторюватися, поки учні навчаться виконувати їх правильно.

Заняття рекомендовано проводити з імітуванням бойових умов, бажано з використанням піротехніки, муляжів зброї, в повному оснащенні (бронежилет, індивідуальне медичне оснащення).

Оцінюванню підлягають: 1) знання та вміння використання засобів індивідуального медичного оснащення в залежності від бойових і небойових умов; 2) вміння надавати само- та взаємодопомогу при кровотечах в секторах обстрілу та укриття; 3) вміння надавати домедичну допомогу при гострих порушеннях дихання; 4) вміння надавати домедичну допомогу при переломах, вивихах, розтягах в бойових і небойових умовах; 5) вміння переміщувати пораненого в умовах бойових дій.

6. Безпека занять

7. Орієнтовні нормативи

Критерії оцінки виконання контрольного нормативу	Показник виконання нормативу	Оцінка (балів)
Техніка та порядок (послідовність) виконання вправи мають значні відхилення від встановлених вимог; уявлення про техніку вправи фрагментарне; помилок більше двох (трьох – за умовами нормативу).	Низький	1
	Середній	2
	Достатній	3
	Високий	4
Техніка та порядок (послідовність) виконання вправи мають незначні відхилення від встановлених вимог, які виправляються з допомогою вчителя; не більше однієї (двох – за умовами нормативу) помилки.	Низький	5
	Середній	6
	Достатній	7
	Високий	8
Техніка виконання контрольного нормативу оптимальна (близька до оптимальної), помилки відсутні.	Низький	9
	Середній	10
	Достатній	11
	Високий	12

8. Література та інформаційні ресурси

(пишуться в алфавітному порядку, можна класифікувати за напрямками)